

«Мистецтвознавство», яка стало та успішно функціонує у Полтавському територіальному відділенні МАН України.

Список використаної літератури

1. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2019. 157 с.
2. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2020. 142 с.
3. Інформаційно-аналітичний звіт. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робі учнів – членів Полтавського територіального відділення Малої академії наук України. Полтава, 2021. 118 с.
4. Офіційний сайт Національного центру Мала академія наук України. URL: <http://man.gov.ua/ua> (дата звернення 10.05.2023).
5. Офіційний сайт Комунального закладу Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді». URL: <http://poltava.man.gov.ua>. (дата звернення 11.05.2023).
6. Про затвердження Правил проведення Всеукраїнського конкурс-захисту науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України: Наказ Міністерства освіти і науки України № 147 від 8.02.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0441-21#Text> (дата звернення: 10.05.2023).

Омельницька Н.,

викладач,

Полтавська міська школа мистецтв

«Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко

(м. Полтава)

ВОКАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ

ВІДДІЛУ ПОЧАТКОВОГО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ШКОЛИ МИСТЕЦТВ

Серед основоположних цінностей народу України на чільному місці завжди були розум, освіченість, шанобливе ставлення до старших. Такі цінності намагалися прищепити дитині змалку. Усі дослідження свідчать про величезний вплив дошкільного виховання на інтелектуальний розвиток дитини та її подальші академічні успіхи. Дбати ж про те, щоб дитина отримала належне виховання має не лише родина та держава, а й уся творча спільнота

високопрофесійного педагогічного загалу керівників, учителів, вихователів, митців – усіх тих фахівців, які метою свого життя вважають служіння Батьківщині й людям.

Л. Виготський, О. Запорожець, Д. Ельконін, В. Нечаєва, С. Русова, О. Усова та інші вчені започаткували й розвинули науку про дошкільне дитинство, яка склала основу програм навчання і виховання дошкільнят (див. аналіз у Т. Поніманської [3]). Методику музичного розвитку дітей дошкільного віку запропонували В. Верховинець [2], Н. Ветлугіна, О. Дяченко, Р. Зінич, О. Радинова та ін. [1]

Мета статті – узагальнення власного досвіду вокального розвитку дітей дошкільного віку на музично-театральних заняттях відділу початкового естетичного виховання в школі мистецтв.

Заняття у групах відділу початкового естетичного виховання спрямовані на виявлення здібностей, талантів, уподобань, схильностей кожної маленької особистості, яка згодом має обрати відділення школи мистецтв для здобуття спеціальної початкової мистецької освіти та найкращої реалізації своїх здібностей і обдарувань.

Свою специфіку в дошкільному віці має вокальна робота з дітьми. Дитячий голос – надзвичайно ніжний і тонкий інструмент. Він має оригінальний тембр, постійно розвивається і змінюється разом із зростанням організму дитини. Спів за умов дотримання точно визначених принципів вокальної педагогіки дуже корисний для розвитку голосових зв'язок, дихального й артикуляційного апаратів, навіть більше – інтелектуального, музичного, фізичного та духовно-морального розвитку дитини.

Особливістю проведення групових занять з маленькими дітьми є неодночасна адаптація їх до «нових» обставин у житті. Для того, щоб маленькі діти захотіли залишитися без мами з незнайомою вчителькою, потрібно їх дуже зацікавити й не злякати. Буває, я сиджу на маленькому кубуку, тримаю котика – м'яку іграшку, щось співаю, розповідаю; потім починаємо співати з дитиною / дітьми разом, заколисуємо котика, вкладаємо спати, самі

перетворюємось на метеликів, жучків, комариків (артикуляційний тренінг з рухами в ігровій формі) і вправляємось тихенько, щоб не «розбудити» котика. Далі проводимо гру-знайомку. Потім «котик» прокидається, вітається, співає, грається з дітьми. На наступному занятті важливе повторення вивчених вокальних творів: «А пам'ятаєте пісеньку котика? Ми її згадаємо, з вами проспівачемо!». Усі з великим задоволенням згадують знайомі мелодії, рухи, ігри.

Співоче дихання у 4-5-річних дітей майже не відрізняється від природного і під час співу діти вдихають дуже часто, тому музичний матеріал будується на невеличких фразах. На практичних заняттях варто використовувати м'яку атаку звуку. Тверду атаку застосовуємо як художньо-виразний засіб, а також задля подолання певних інтонаційних труднощів вокального матеріалу, бо саме вона сприяє досягненню більш стійкої та точної інтонації.

Розвиток у дошкільників музичного слуху – важливе завдання музичної освіти загалом. Далеко не кожна дитина може правильно заспівати якусь відому мелодію. Часто у таких випадках говорять: «У тебе зовсім немає музичного слуху». Це невірно. Музичний слух і пам'ять потребують певних зусиль для розвитку. Можна помітити, що багато дітей і навіть дорослих точно визначають помилки у виконанні інших, хоча самі не можуть правильно заспівати мелодію, бо в них відсутня координація між слухом і голосом. Корисними для розвитку музичного слуху є індивідуальні, діалогічні та хорові вправи. Наприклад, після вивчення з групою нескладної мелодії, пропоную заспівати її вдвох, по черзі, а колектив слідкує, хто як співає. Щоб зосередити увагу слухачів, застосовую ігровий прийом: глядачі беруть у руки уявні «безшумні кінокамери» і «знімають на відео» виступ своїх однокласників. Такі вправи дуже корисні для розвитку слуху, інтонування, музичної пам'яті, вчать концентрувати увагу, отримувати радість від сольного виступу та дарувати свою увагу одноліткам і друзям. У кінці виступу група нагороджує артистів дружними аплодисментами. Проходять заняття у теплій, дружній, доброзичливій атмосфері, тому діти

відчувають емоційне задоволення.

Фальшивий спів псує музичний слух усіх дітей у групі, тому найбільш важливе завдання – навчити дітей чисто інтонувати, прислуховуватися до співу інших дітей, співати природним голосом без крику. Щоб навчити дітей чисто інтонувати, я використовую мелодичні вправи для розвитку слуху і голосу. Ці коротенькі поспівки дають можливість чисто виспівувати різні інтервали. У дошкільному віці треба обережно розширювати діапазон. Коли дитина відчуває, що співати важко, то буде стримувати звукоутворення через страх, що не візьме високий або низький звук. До 7 років голосові м'язи ще не сформовані. Виконуючи вправи, дитина старанно інтонує, часто бере дихання в указаних місцях, співає без напруження.

Поряд з правильним інтонуванням важливим є розвиток метро-ритмічного відчуття. Якщо у дитини відсутнє відчуття ритму, то навіть дуже дзвінкий голосок не допоможе їй заспівати на відповідному рівні. Дитина буде невчасно розпочинати та закінчувати спів, поспішати, або уповільнювати темп, заважаючи іншим. Розвиваємо ритм у процесі гри на елементарних дитячих інструментах: дзвіночки, маракаси, трикутники, молоточки. Дієвим є прийом проплескування мелодії за викладачем або за групою ритмічно розвинутих дітей. Помилки виправляємо обережно і делікатно, поступово привчаючи кожну дитину відчувати та точно повторювати ритм. Обов'язково потрібно оцінювати зусилля кожного виконання. Краще за старанність, ніж за точність. Дуже ефективним у даному випадку є виконання знайомої мелодії в супроводі «шумового (ритмічного)» оркестру, але обов'язково учасники оркестру міняються місцями з «хористами».

У віці 5-6 років головна мета педагога – організація пізнавально-розвивальної діяльності на основі здобутих знань, умінь, навичок. Ефективними у цій віковій групі є музичні ігри зі збірки «Весняночка» В. Верховинця. Побудовані на українських народних і авторських стилізованих мелодіях, ці ігрові шедеври приносять чудові результати в розвитку здібностей дітей: музична пам'ять, слух, інтонування, ритм, рухливість, дизайн, соціальна

обізнаність, сценічна майстерність, національний мелодизм тощо.

Вихованців відділу початкового естетичного виховання ми зустрічаємо пізніше на шкільних концертах як успішних учнів музичного, вокально-хорового, хореографічного, образотворчого, театрального факультетів Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко. Дуже приємно радіти разом із батьками їхнім подальшим досягненням і творчому розвитку.

Отже, спостерігаючи за розвитком своїх вихованців понад 25 років, я бачу, що вони відрізняються від своїх ровесників обізнаністю, зацікавленістю, натхненністю, умінням абстрактно мислити, розвинутим почуттям милосердя, відповідальності та доброзичливості. Наша театральна-музична педагогічна діяльність спрямована на виховання людини та громадянина на засадах гуманістичної педагогіки. Гуманістично-орієнтований виховний процес дає змогу створювати «сміслову поле цінностей», що забезпечує мотивоване введення її у предметне, діяльнісне й соціальне довкілля.

Список використаної літератури

1. Варич Т. Вплив музики на розвиток особистості дошкільника. *Бібліотека вихователя дитячого садка*. 2005. № 11–12. С. 69–72.
2. Верховинець В. *Весняночка* (5-те вид.). Київ: Муз. Україна, 1989. 343 с.
3. Поніманська Т. Олександр Запорожець – засновник теорії гуманістичного виховання дошкільнят. *Дошкільне виховання*. 2005. №11. С. 7–8.

Остапенко Л.,
викладач вищої категорії,
Гадяцький коледж культури і мистецтв
імені І. П. Котляревського
(м. Гадяч)

МЕТОДИКА ОВОЛОДІННЯ БАЗОВИМИ НАВИЧКАМИ ГРИ ГІТАРИ НА ЗАНЯТТЯХ З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Вступаючи до навчального закладу фахової передвищої освіти, майбутній студент, як правило, ще не розуміє в повній мірі специфіки своєї